

Схвалено рішенням Вченої ради
Інституту кормів та сільського
господарства Поділля НААН
від «15» жовтня 2019 р.
(протокол № 11)

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, НАУКОВИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ІНСТИТУТУ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛЛЯ НААН

1. Загальні положення

1.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

1.2. Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти, наукових та науково-педагогічних працівників Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН (далі - Положення) визначає загальні принципи, підходи та відповідальність за недоброчесну поведінку учасників освітнього процесу під час навчання, викладання, провадження методичної, наукової, творчої, організаційно-виховної та інших видів діяльності.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення дотримання принципів та загальноприйнятих норм щодо етичної поведінки усіма науковими та науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, а також іншими особами, які проводять дослідження в Інституті кормів та сільського господарства Поділля НААН (далі - Інститут) на умовах цивільно-правових та інших угод.

1.4. Положення базується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу Вченого України.

1.5. Положення є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освітньої і наукової діяльності Інституту і включає у себе:

- заходи, спрямовані на ознайомлення здобувачів вищої освіти із поняттям та вимогами академічної доброчесності, зокрема, вимогами до виконання письмових робіт;
- механізм виявлення порушень академічної доброчесності;

- порядок притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності.

2. Дотримання та порушення академічної доброчесності

2.1. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та науковими працівниками Інституту передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну і творчу діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

- об'єктивне оцінювання результатів навчання¹.

2.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2.3. Порушенням академічної доброчесності вважається:

1. Академічний плагіат:

- плагіат фрагментів письмових робіт та повних текстів;

- плагіат ідей, даних, моделей, ілюстрацій тощо;

- відсутність належних посилань за відсутності привласнення авторства;

- помилки цитування.

2. Самоплагіат:

- дуплікація публікацій — публікація однієї і тієї самої наукової роботи (цілком або з несуттєвими змінами) в декількох виданнях, а також повторна публікація (цілком або з несуттєвими змінами) раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових наукових робіт;

- дуплікація наукових результатів — публікація повністю чи частково одних і тих самих наукових результатів у різних статтях, монографіях, інших наукових працях як нових результатів, які публікуються вперше;

- подання у звітах із виконання різних наукових проєктів тих самих результатів як таких, що отримані при виконанні відповідного проєкту;

- повторне подання здобувачами освіти письмових робіт, які вже подавалися як звітність із інших дисциплін, без дозволу викладача;

- агрегування чи доповнення даних — суміщення раніше опублікованих і нових даних без їх поділу з відповідними посиланнями на попередню публікацію;

- повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію цих даних та раніше виконаного їх аналізу.

3. Фабрикація:

- наведення у письмових роботах здобувачів та в наукових роботах вигаданих чи неперевірених даних, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо;

- посилання на вигадані джерела інформації або навмисне посилання не на справжнє джерело;

- приписування іншим особам текстів, думок чи ідей, яких вони не висловлювали чи не публікували.

4. Фальсифікація:

- необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань (таке, що не базується на повторних чи додаткових дослідженнях, вимірюваннях або розрахунках, виправленні виявлених помилок тощо);

- наведення у письмових роботах здобувачів та в наукових роботах свідомо змінених літературних даних та даних, отриманих із інших джерел; зокрема, статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо без належного обґрунтування причин і зазначення методики їх корегування;

- наведення неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок.

5. Обман:

- включення до співавторів наукових публікацій осіб, що не брали кваліфікованої участі в їх підготовці;

- не включення до співавторів наукових публікацій осіб, що брали кваліфіковану участь в їх підготовці;

- подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами, або робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке

використання;

- здавання або представлення різними особами робіт з однаковим змістом як результату власної навчальної діяльності;
- написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах;
- використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та ін.) при виконанні групових контрольних заходів з однаковими варіантами;
- несамостійне виконання завдань у випадках, коли не дозволяється отримання допомоги, або не зазначення інформації про отриману допомогу, консультації, співпрацю;
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби з метою уникнення контрольних заходів;
- надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належного проведення їх експертизи.

6. Необ'єктивне оцінювання:

- свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- невчасне повідомлення здобувачів освіти про систему оцінювання результатів навчання;
- застосування системи оцінювання, що не відповідає декларованим цілям та завданням теми, дисципліни, практики, освітньої програми тощо;
- відсутність об'єктивних критеріїв оцінювання³.

3. Відповідальність за виявлення порушення академічної доброчесності та наслідки порушення академічної доброчесності

3.1. Науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані забезпечувати дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності.

3.2. Дотримання академічної доброчесності аспірантами при виконанні завдань поточного та підсумкового контролю і атестації забезпечує викладач (екзаменаційна комісія), який проводить такий контроль (атестацію).

3.3. До початку виконання завдань поточного або підсумкового контролю чи атестації аспіранта, викладач (екзаменаційна комісія) має визначити, які джерела інформації дозволяється використовувати при виконанні цих завдань. У випадку виявлення порушення безпосередньо під час проходження поточного або підсумкового контролю чи атестації в присутності викладача (екзаменаційної комісії), розгляд питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності відбувається

негайно на місці. У разі встановлення факту порушення, проходження контролю аспірантом припиняється, йому повідомляється про встановлення факту порушення академічної доброчесності.

3.4. Дотримання на відповідність вимогам академічної доброчесності при написанні дисертацій аспірантами забезпечує науковий керівник (консультант).

3.5. У випадку виявлення науковим керівником (консультантом) порушень в тексті дисертації (як у її остаточному, так і в попередніх варіантах, а також в окремих частинах дисертації, які було подано на розгляд наукового керівника (консультанта) в процесі підготовки роботи (дисертації)), про це йому направляється повідомлення, у якому має бути визначено час і місце розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

3.6. Всі дисертації до їх захисту підлягають перевірці на відповідність вимогам академічної доброчесності призначеними директором інституту рецензентами.

3.7. Попередній розгляд дисертації відбувається на розширеному засіданні відділу, у якому виконувалися дисертаційні дослідження аспіранта. Голоvus на засіданні доктор наук з відповідної спеціальності, обов'язково присутні вчений секретар інституту та рецензенти дисертаційного дослідження. *За згодою можуть запрошуватися:* завідувачі відділів, керівники науково-дослідних тем, а також інші науково-педагогічні працівники, відповідальні за навчальну, наукову, методичну та організаційну роботу інституту.

3.8. За результатами проведеного розширеного засідання готуються вмотивовані рішення у вигляді висновків, у тому числі і щодо порушення чи не порушення академічної доброчесності. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються директору для подальшого вирішення щодо вибору відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру.

3.9. Здобувач освіти має право ознайомитись та скопіювати всі матеріали, що свідчать або можуть свідчити про наявність в його роботі порушень.

3.10. У випадку отримання інформації про наявність порушень у статті, тезах виступу на конференції, круглому столі або іншому науковому заході, конкурсній роботі чи будь-якій науковій чи навчально-методичній праці здобувача вищої освіти, створюється комісія, яка перевіряє таку інформацію. Комісія розглядає питання про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності.

3.11. У випадку вчинення обману, який полягав у поданні завідомо неправдивих документів, або хабарництва, особа, яка виявила такий обман або хабарництво, направляє директору (заступнику директора з наукової роботи)

подання, у якому викладає обставини вчинення виявленого порушення і додає матеріали, які свідчать про факт обману чи хабарництва. Директор (заступник директора з наукової роботи) розглядає питання про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності.

3.12. Рішення викладача про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача вищої освіти до академічної відповідальності викладається у формі подання на ім'я директора (заступника директора з наукової роботи), у якому повідомляється про ухвалене рішення та викладаються обставини виявлення факту порушення академічної доброчесності. Подання направляється директору в день ухвалення рішення, а його копія направляється здобувачеві освіти, щодо якого ухвалене рішення про притягнення до академічної відповідальності.

3.13. Рішення екзаменаційної комісії про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача вищої освіти до академічної відповідальності викладається у формі протоколу, у якому зазначається ухвалене рішення та викладаються обставини виявлення факту порушення академічної доброчесності. Протокол направляється директору (заступнику директора з наукової роботи) в день ухвалення рішення, а його копія направляється здобувачеві вищої освіти, щодо якого ухвалене рішення про притягнення до академічної відповідальності.

3.14. Протокол засідання розширеного засідання відділу з результатами перевірки рецензентами дисертації на відповідність вимогам академічної доброчесності направляється директору (заступнику директора з наукової роботи) в день ухвалення рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача вищої освіти до академічної відповідальності, а його копія направляється здобувачеві, щодо якого ухвалене це рішення.

3.15. Якщо порушення, за яке передбачено відрахування, виявлено під час атестації здобувача вищої освіти, в протоколі екзаменаційної комісії вноситься позначка «не допущено».

3.16. У випадку застосування відповідальності у формі відрахування з аспірантури (докторантури) Інституту (за рішенням Вченої ради інституту), видається наказ про відрахування, до якого додається подання викладача чи протокол екзаменаційної комісії, у яких викладено рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача вищої освіти до академічної відповідальності.

3.17. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

3.18. Наслідками порушення академічної доброчесності науково-педагогічними та науковими працівниками Інституту можуть бути:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова у здійсненні наукового керівництва науковими роботами особам, які вчинили порушення академічної доброчесності;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

3.19. Наслідками порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть бути:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Інституту;
- позбавлення академічної стипендії.

4. Заходи щодо попередження порушень академічної доброчесності

4.1. Інститут вживає заходів щодо ознайомлення здобувачів вищої освіти із поняттям та вимогами академічної доброчесності шляхом включення відповідного матеріалу до програм навчальних дисциплін, проведення окремих лекцій, семінарів, індивідуальних консультацій для здобувачів вищої освіти та в інші способи, що не суперечать чинному законодавству.

4.2. З метою забезпечення якості освітньої і наукової діяльності в Інституті обов'язковій перевірці на плагіат підлягають:

- твори, створені здобувачами вищої освіти: тези, статті, реферати тощо, організацію перевірки яких здійснюють наукові керівники;

- науково-методичні праці, авторами яких є науково-педагогічні та наукові працівники Інституту: підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки, монографії тощо;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакції наукового збірника Інституту або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів) Інституту;

- дисертаційні роботи і автореферати.

4.3. Перевірка на плагіат здійснюється на етапі представлення творів для розгляду спеціалізованою вченою радою або редакційною колегією.

4.4. Висновки про плагіат в творах, таких як дисертаційні роботи і автореферати, зберігаються в особових справах авторів в спеціалізованих вчених радах.

5. Порядок подання апеляції та її розгляд

5.1. У разі незгоди з результатами перевірки на плагіат автор (автори) твору, що перевірявся, має право на апеляцію.

5.2. Апеляція подається особисто автором (авторами) твору на ім'я директора інституту у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

5.3. Для розгляду апеляцій наказом директора створюється комісія, до складу якої входить заступник директора з наукової роботи, вчений секретар, завідувачі відділу і можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є працівниками Інституту.

5.4. Апеляція розглядається у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) директора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки комісії оформлюються відповідним протоколом, які підписує голова комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками Комісії погоджуюсь».

6. Заключні положення

6.1. Це Положення затверджується рішенням Вченої ради Інституту та вводиться в дію наказом директора Інституту.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом директора Інституту.

Використані джерела:

1. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/214519>

2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII з наступними змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

3. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

4. Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpi.ua/code>